

20 מרץ 2018

סיכום מפגש מקדים לתהליך שיתוף בנושא מעורבות, שייכות וקהילתיות

רשות הצעירים במשרד לשוויון חברתי החלה לאחרונה בגיבוש תוכנית לאומית בנושא צעירים בישראל בהתאם להחלטת ממשלה 2880. אחד מתחומי הליבה המסתמנים בתוכנית הוא מעורבות, שייכות וקהילתיות של צעירים בישראל. הגדרת התחום והמשגתו המדויקת נתונים לשינויים.

בימים אלה הרשות נמצאת בשלב ראשוני של למידה מספרות ומתכניות מקבילות מהעולם ושל היוועצות עם שחקני מפתח מהממשלה, מהחברה האזרחית ומהמגזר העסקי. הרשות רואה בשיתוף השחקנים המרכזיים הפועלים בזירת הצעירים, כמו גם בשיתוף הצעירים עצמם, חלק מרכזי ובלתי-נפרד מגיבוש התוכנית הלאומית. לאור תפיסה זו, החליטה הרשות לפנות לארגוני חברה אזרחית ולמומחים המכירים את התחום לשם הרחבת המבט על הנושא וכן עבור סיוע בזיהוי נקודות עיוורון, שחקני מפתח בתהליך ודגשים מהותיים, וזאת טרם יציאה לתהליך שיתוף.

הסיכום שלפניכם מרכז את התובנות וההתייחסויות המרכזיות שעלו במסגרת מפגש ראשוני שהתקיים ב-20.3.18.

אנו מבקשים להודות לכל מי שלקח חלק במפגש ומזמינים אתכם להעיר, לדייק ולהתייחס לתיעוד הדברים שעלו. כמו כן, הרשות תשמח לעמוד אתכם בקשר בעתיד ולקבל חומרים נוספים בנושא.

ערכים שמשקפים את תחומי המעורבות, השייכות והקהילתיות:

- מאגו לאקו - מההסתכלות רק על עצמי להסתכלות על עצמי בתוך הסביבה והקהילה שלי
- סולידריות חברתית
- חיבור לאתגרי היומיום, כולנו רוצים להיות מעורבים בעשייה. הרבה צעירים יכולים להתחבר לחזון לעשייה לטוב משותף, טוב במדינה. חיבור בין האישי לחברתי
- אלגואיזם – אלטרואיזם ואגואיזם. השתתפות אזרחית- "אני לא בא כי טוב למות בעד ארצנו, ולא כי אני אגואיסט". צריכה להיות שפה חדשה שמחברת בין אלטרואיזם לאגואיזם
- אינדיבידואליזם סימביוטי - להיות עצמי בזיקה לאינדיבידואלים סביבי, מקום לגיוון ושונות
- לקיחת אחריות – אישית וציבורית, שהמדינה תיקח אחריות וגם הפרטים
- האזרח/ית כשותף/ה ולא כלקוח/ה
- גיוון ומגוון
- ערבות הדדית
- מעורבות חברתית כאידאל
- אחריות של האזרח/ית על המרחב הציבורי
- עשייה
- מנהיגות, יציאה לשטח, לעשייה חברתית יש ערכים מוספים. הגדול בהם הוא מנהיגות, כשאת/ה יוצא/ת להיות שותף/ה במעורבות חברתית – את/ה הופך/ת למנהיג/ה. כדי שתהיה יותר פעילות למען הקהילה צריך להיות גם גיוון חברתי. שילוב של מנהיגות וגיוון חברתי יחד ליצירת חברה בריאה יותר וטובה יותר
- פיתוח תודעה חברתית – היא חסרה מאוד. השינוי יכול להתחיל מתוך תודעה
- לחוות הצלחה
- גיוון ומגוון – כיום החוויה של עשייה חברתית מאוד הומוגנית ולא הטרוגנית. שאיפה לחוויה לא מגזרית, לא תרבותית לא סוציו אקונומית. שם טמון האתגר הגדול – בחיבור א/נשים מרקעים מגוונים
- צינות
- מגוון, האתגר הגדול הוא הפערים החברתיים, בא לידי ביטוי גם בצעירים

- אמון, נמצאים בסוג של משבר אמון במדינה והמשבר הזה מתקשר למעורבות החברתית ומסייע להבין מי עושה, כמה, מה ולמה
- השתתפות

הצרכים המרכזיים בשדה המעורבות החברתית, ב-10 השנים הקרובות, בעולם הצעירים בישראל:

- איך מחברים צעירים למקום, מקומיות (לוקאליות)
- מאגר עבודות שמאפשרות מעורבות חברתית כחלק מהן
- ביקורתיות: המעורבות החברתית הולכת למקום של צדקה – לתת מענים נקודתיים לעוולות. צריך לקחת את זה למקום של ביקורתיות כלפי המנגנונים החברתיים שיוצרים עוולות, איך אני מסתכלת על החברה שאני חיה בה
- יש צורך לעסוק בסוגיה "האם ובמה הממשלה אמורה להיות מעורבת" - זוהי נקודת פתיחה מהותית.
- פיתוח של מסלולי קריירה אינטרדיסציפלינריים לצעירים. גם בין הדיסציפלינות המקצועיות המקוריות אבל גם בין התחומים הכלכליים והחברתיים. איך מאפשרים לצעירים שהעניין שלהם בכמה עולמות להתפתח ולצמוח
- שיתוף של ערבים וחרדים וקבוצות אוכלוסייה שלא נמצאות בחדר
- דיור ומשפחות חדשות: הדיור הציבורי והדיור הפרטי שקיים היום בארץ מיועד לזוגות, בעוד שיש הרבה שבטים בחברה הישראלית שבגילאי ה-20-30 עדיין לא ממסדים זוגיות ורוצים לחיות בקהילות שונות
- תקציבים
- מערכת שמשלבת צעירים
- צורך בפלטפורמות לבניית שיח חדש המחבר בין אלטרואיזם לאגואיזם מותאמות לתפיסה הזו
- איך פותחים את השורות, איך מהלך של השתתפות אזרחית מכיל אוכלוסיות מגוונות ולא נשאר מהלך מנהיגותי שנמצא בחלקה של קבוצה מאוד קטנה
- לצאת מהמקום של הפריבילגיה בכל מה שקשור למעורבות. לקדם עשייה חברתית של צעירים שנתפסים לפעמים כמוטבים ולא פועלים
- יצירה של פלטפורמות בנות קיימא, מתפתחות כל הזמן, מזמינות צעירים לשיתוף ברבדים ורמות מגוונות
- ערוץ ישיר בין החברה, האזרח והממשלה
- צעירים מחפשים עבודה עם משמעות (ופרנסה)
- מעורבות חברתית צריכה לנבוע מתחושת אחווה ושותפות. ככל שמרגישים שיותר כיף ביחד, שיש חברותא, צעירים רוצים לעשות מעורבות חברתית
- הצורך המרכזי הוא פלטפורמה לחיבור בין צעירים, דוגמת מרכזי צעירים
- יצירת רשות צעירים מתכללת, עצמאית ובלתי תלויה, רשות אשר אינה ממשלתית.
- איך נותנים למעורבות חברתית תו תקן ותקציבים
- קיימים מעט מרחבי השתתפות גם לצעירים בחברה. יש ציפייה שהרבה דברים יקרו מעצמם או מלמטה, אבל אין מרחבי השתתפות מובנים להיכנס או ליצור בתוכם
- יש צורך לייצר שינוי תפיסה ביחס לנושא המעורבות החברתית והאופן בו צעירים מבינים אותו
- "שום דבר עלינו בלעדינו" (Nothing about us without us) - שלא ידברו על צעירים אלא ידברו עם צעירים
- פתיחת המערכות הממוסדות באופן רשמי למעורבות צעירים, אתגר מול הממשלה.

לקראת יציאה לתהליך שיתוף, המלצות של היושבים בחדר על דברים שאסור לפספס, משתתפים שחייבים לשבת בחדר בזמן השיתוף ודגשים חשובים נוספים:

משתתפים:

1. חשוב שתהיה נציגות של כל הפורומים של ארגוני הצעירים.
2. מעורבות של ראשי רשויות, מנהלי אגפים, מחלקות של צעירים ברשויות המקומיות, בעיקר ברשויות שאין בהן מרכזי צעירים.
3. תנועות נוער, ממשקים עם סוף תקופת הנוער.
4. "הרשת" בבאר שבע, התארגנות צעירים (התפתחות של ארץ עיר).

5. פורום ארגוני צעירים וצעירות – לא רק אנשי מקצוע אלא אנשים שצמחו בתוך הפורומים, צעירים אקטיביסטים, קבוצות בוגרים ובוגרות.
6. בוגרי שירות לאומי.
7. מגזר פרטי ומגזר רביעי (עסקים חברתיים).
8. יציאה פיזית לדבר עם הצעירים/ות, לא רק בתוך המרכזים והפלטפורמות הקיימות. לתפוס צעירים שלא מגיעים למסגרות הקיימות.
9. גופים שיכולים להניע את המהלך בפועל, גופי טכנולוגיה ושיתוף.
10. גופי הכשרה, מפעם של משרד הפנים.
11. צעירים וצעירות מהמגזר העסקי (אנשים שאינם באותו עולם של אלו היושבים בחדר).

דגשים לתהליך השיתוף:

1. מאוד חשובה הנגישות, נגישות כערך, לאו דווקא פיזית. התאמת השיח לאוכלוסיות השונות.
2. יש לקיים שיחות עומק, יצירת שיחות משמעותיות עם היושבים בחדר.
3. קרן רודרמן יוצאת למהלך של הקמת קבוצות מנהיגות של צעירים/ות עם מוגבלויות, יש פה הזדמנות לקחת חלק ולשלב. שילוב א/נשים עם מוגבלות כחלק מהמגוון החברתי הקיים בארץ.
4. היבטים של תעסוקה – פרנסה שהיא משמעותית.
5. להסתכל על ההצלחה שהייתה באזרחים ותיקים וללמוד ממנה, הגעה לאוכלוסיות קצה.
6. למידה מהעולם.

נכחו במפגש (מסודר א"ב על פי שמות משפחה):

מרכז השלטון המקומי	הדר אליהו
מרכז המועצות האזוריות	מירב בן שימול
מנהל חברה ונוער, משרד החינוך	אירית ברוק
המכון לחינוך דמוקרטי	תמיר גבאי
המכון לחינוך דמוקרטי	תומר גקלר
התאחדות הסטודנטים והסטודנטיות בישראל	ליאת הלבץ
המכון לחינוך דמוקרטי	בן ונגר
קרנות הביטוח הלאומי	טניה ליף
קרן גנדיר	נעמה מירן
קרן רודרמן	ג'וש מלדה
מרכז צעירים חדרה	אביטל מנשירוב
מרכז צעירים חדרה	הדר מרום
תכנית יתד	הילה סופרמן
קרן גנדיר	רונית עמית
פורום מנהלי קהילות הבוגרים	משה קפטובסקי
מועצת הקבוצות והקהילות המשימתיות	אילן קורא עוז
קולות בנגב	ניבה ראם
המכון לחינוך דמוקרטי	טלי רז
משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים	יהונתן שורצמן
התאחדות מרכזי הצעירים	תמר שחורי
מרכז הצעירים מצפה רמון	אביב שניר

מטעם המשרד לשוויון חברתי:

המשרד לשוויון חברתי	אלישבע סבתו
המשרד לשוויון חברתי	אפרת בנימין
המשרד לשוויון חברתי	רועי לבנון

מטעם ארגון שיתופים:

שיתופים	מירי יעקובי הורביץ
שיתופים	שחף מרחב הורביץ
שיתופים	אור סרי